

Strateegilise partnerluse arendamine on tähtis meile nii Euroopa Liidus kui väljaspool

2024. aasta lõpus alustas tööd Euroopa Komisjoni uus koosseis ning 19. veebruaril 2025 avaldati **Euroopa Liidu strateegiline dokument „Põllumajanduse ja toidu visioon“**, mis seab pikaajalised suunad Euroopa põllumajanduse ja toiduvaldkonna kujundamiseks tulevaste põlvkondade jaoks. Visioon rõhutab vajadust arendada konkurentsivõimelist, vastupidavat ja uuendusmeelset toidusektorit, mis suudab toime tulla globaalse konkurentsi ja geopoliitiliste muutustega.

2025. aasta avaldati ka ettepanek liidu ühise põllumajanduspoliitika suundadeks järgmisel rahastusperioodil, millel on oluline roll poliitika edasisel kujundamisel ja rakendamisel. Seisame Euroopa Komisjonis selle eest, et poliitika kujundamisel arvestataks ka Eesti põllumajandussektori struktuuri ning geograafilisi eripärasid. Samuti peame oluliseks võimalust toetada põllumajandustootjaid võimalikult suurel määral nii igapäevates kui kriisiolukorra tegevustes.

Seda peaks peegeldama ka liidu uus mitmeaastane eelarve, mille ettepanekuga tuli komisjon välja mullu juulis. Eelarve maht on ligi kaks triljonit eurot ning selle peamised prioriteedid on piirkondade ühtekuuluvus, konkurentsivõime, teadusuuringud, julgeolek ning liidu roll globaalsel areenil.

Läbirääkimistes on kiiresti selgunud ka põhikonflikt. Ühel pool on liidu eelarvesse suuremat osa maksvad ja reformimeelsed riigid, kes näevad põllumajandustoetustes valdkonda, kus oleks võimalik kokku hoida või vähemalt raha ümber suunata innovatsiooni ja konkurentsivõime toetamiseks. Teisel pool on suur osa liikmesriike, kelle jaoks põllumajandus Euroopa Liidus on nii sotsiaalne kui ka geopoliitilise kaaluga küsimus.

Ka Eesti vaates on ühise põllumajanduspoliitika rahastus otseselt seotud julgeoleku, vastupanuvõime ja Euroopa strateegilise autonoomiaga. Suurem paindlikkus eelarves ei tohi tähendada varjatud riigistamist. Eesti näeb tugevat Euroopa Liitu kui kaitset väikeriikidele – ühised reeglid on meie kindlustuspoliis. Seetõttu suhtume ettevaatusega ideedesse, mis annaksid liikmesriikidele liiga suure otsustusõiguse ilma selgete miinimumstandardite ja rahastusgarantiideta.

Ukraina sõja ja globaalsete tarneahelate ebakindluse taustal on toidutootmine taas saanud strateegilise kaalu, mida ei saa eelarveläbirääkimistel ignoreerida.

Olulisel kohal on **rahvusvaheline koostöö ning turgude mitmekesistamine**, et vastata nii siseturu kui ka ekspordivõimalustega seotud väljakutsetele. 2025. aastal tegelesime rahvusvahelise kaubanduse mitmekesistamisega ning partnerlussuhete laiendamisega nii mitme- kui ka kahepoolset. Liidu tasandil hoogustusid vabakaubanduslepingute läbirääkimised: olulisim areng oli Mercosuri ehk Lõuna Ühisturuga

lepingu sõlmimiseks vajaliku heakskiidu saamine; turu suurust arvestades olid märgilise tähtsusega ka läbirääkimised Indiaga. Meie multilateraalsed tegevused toetasid sama eesmärki, väljendudes aktiivses osalemises aruteludes, mis aitavad avada uusi eksporditurge nii Euroopa Liidu kontekstis kui ka sellest väljaspool.

Jätkasime ka **kahepoolse koostöö ning lepingute arendamist** toidu varustuskindluse, tarneahelate toimepidevuse, põllumajanduse, toidustandardite ja maapiirkondade arengu valdkonnas. Lisaks partneritele Euroopa Liidust laiendasime koostööd ka riikidega nagu Norra, Hiina, India, Araabia Ühendemiraadid ja teised, eesmärgiga luua uusi ekspordivõimalusi ning tõsta Eesti toidusektori rahvusvahelist konkurentsivõimet. Balti riikidega koordineerisime ühiseid samme ja vahetasime teavet riskide, varude ja turuolukorra kohta.

Osalesime ka **ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsiooni (FAO) 44. konverentsil**, kus rõhutasime Euroopa Liidu ühispositsiooni raames vajadust keskenduda piiratud ressursside tingimustes prioriteetsetele valdkondadele, sealhulgas rahvusvahelisele koostööle lähenemise „Üks tervis“ raames ning piiriüleste nakkushaiguste teemadel. FAO plaanitavad võimalikud reformid kinnitavad, et organisatsioon peab olema oma eesmärkide täitmiseks võimekas (*fit for purpose*) ning et rahvusvaheline koostöö ja teadmiste jagamine mängivad kandvat rolli toiduga kindlustatuse ja kestliku põllumajandussüsteemi edendamisel. Samavõrd olulised on ka muud, tehnilisema iseloomuga tegevused ja kohtumised olulistest rahvusvahelistes organisatsioonides, mis tervikuna toetavad meie eesmärkide saavutamist. Eesti panus aruteludesse, mis käsitlevad rahvusvahelisi partnerlussuhteid, globaliseerumise mõjusid ja standardite kooskõlastamist, on märkimisväärne.

Euroopa Liidu laienemine ja meiega sarnase väärtusruumi laiendamine Euroopas on Eesti välispoliitika üks peamisi strateegilisi eesmärke. Need peegeldusid otseselt ka meie kahepoolsetes välissuhetes. Eraldi esiletõstmist väärib koostöö hoogustumine **Moldovaga**: veame Euroopa Liidu mestimisprojekti Moldova põllumajandus- ja toidusektoris, mille eesmärk on viia Moldova avaliku põllumajandustoetuste süsteem ning andmehaldussüsteemid vastavusse liidu standarditega. Lisaks käis Moldova delegatsioon Eestis programmi TAIEX raames õppevisiidil, mille käigus tutvustasime neile Eesti põllumajanduse nõustamissüsteemi ning **AKISe** ehk põllumajanduse teadmussiirde ja innovatsioonisüsteemi mudelit.

Veebruaris allkirjastati **Eesti ja Ukraina põllumajanduskoostöö tegevuskava 2025–2029**, mis loob pikaajalise raamistikuga koostööplatvormi kogemuste vahetamiseks, turule juurdepääsu parandamiseks ning Euroopa integratsiooniga seotud kogemuste jagamiseks.

Viimati uuendatud 08.04.2026